

Digitaal Vertrouwen: Een Praktisch Pad om Desinformatie te Bestrijden en Veerkracht te Bevorderen

"Digitaal vertrouwen: A Practical Path to Combating Disinformation and Fostering Resilience" is ontworpen in het kader van [FERMI](#) (Fake nEws Risk Mitigator) [Project 101073980], een Horizon Europe project dat de oorzaken, verspreiding en gevolgen van desinformatie en nepnieuws bestudeert en probeert tegen te gaan. Dit trainingsmateriaal is voornamelijk geïnspireerd en afgeleid van de inzichten die zijn gedeeld tijdens het FERMI webinar "Digital Trust in Action: Technological Approaches and Citizen Empowerment to Combat Disinformation" georganiseerd door [Convergence](#) op 04/12/2024.

Het doel van deze bron is om de uitdagingen van desinformatie te verkennen, de essentiële componenten van digitale geletterdheid te benadrukken en hulpmiddelen en strategieën aan te reiken om de impact ervan te beperken. Het is ontworpen als een praktisch hulpmiddel en bevat reflectieve oefeningen en bruikbare inzichten om mensen in staat te stellen desinformatie te bestrijden en digitaal vertrouwen te bevorderen. Dit document kan het beste worden gelezen voor of na het bekijken van de webinaropname (te vinden op de [FERMI-website](#)) en biedt zo een uitgebreid pakket dat diepgaande kennis biedt, begrip stimuleert en aanzet tot kritische betrokkenheid bij de onderwerpen digitale geletterdheid en desinformatie.

Voor meer context en aanvullend materiaal worden lezers aangemoedigd om de FERMI-website te verkennen. Er wordt met name aangeraden om "Navigating Disinformation: A Comprehensive Guide" te lezen en de eerste FERMI webinar te bekijken, "A Dive into the Societal Landscape of Disinformation - Balancing between Law Enforcement and Fundamental Rights to Increase Digital Trust" gehouden op 23/02/2024.

PARTNERS

HOOFDTHEMA'S: DESINFORMATIE, DIGITALE GELETTERDHEID EN KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE (AI)

De belangrijkste onderwerpen die in dit document worden besproken zijn desinformatie en digitale geletterdheid, evenals de rol van AI in zowel het verspreiden als het tegengaan van valse informatie, of die nu opzettelijk (desinformatie) of onopzettelijk (desinformatie) is. Daarom is het essentieel om een basisachtergrond van deze concepten te geven voordat we ons in de verkenning ervan storten.

DESINFORMATIE

Desinformatie vormt een belangrijke bedreiging voor samenlevingen over de hele wereld en heeft invloed op politieke processen, de volksgezondheid en sociale cohesie. Desinformatie verstoort de kwaliteit van de democratie; het vermindert het democratisch vertrouwen en kan polarisatie online uitlokken [1]. Het kan leiden tot echte misdaden en geweld, waardoor het cruciaal is om effectieve strategieën te ontwikkelen om deze tegen te gaan.

Het is belangrijk om op te merken dat er veel verschillende benaderingen van desinformatie zijn. Helaas is er een kloof in de definitie van de term en is er nog steeds geen gemeenschappelijke consensus over wat desinformatie is. Een gemeenschappelijke definitie van desinformatie, gebruikt in beleidsvormingsomgevingen, afkomstig uit een belangrijk EU-document is de volgende:

“

“Onder desinformatie wordt verstaan verifieerbaar onjuiste of misleidende informatie die wordt gecreëerd, gepresenteerd en verspreid voor economisch gewin of om het publiek opzettelijk te misleiden, en die schade kan toebrengen aan het publiek” [2].

”

Desinformatie kan worden gebruikt voor politieke manipulatie, financieel gewin of om wantrouwen te zaaien. Enkele veelgebruikte tactieken om desinformatie te verspreiden zijn het creëren en delen van nepnieuwsartikelen, het verspreiden van geruchten en samenzweringstheorieën en het gebruik van bots en nepaccounts om misleidende inhoud te versterken.

Het FERMI-project wil deze uitdaging aangaan door een alomvattend kader en een reeks analytische hulpmiddelen te ontwikkelen om desinformatie te bestrijden.

[1] Colomina, Carme, et al., The impact of disinformation on democratic processes and human rights in the world. Brussels: European Parliament (2021): 1-19.

[2] European Commission, Action Plan against Disinformation (Joint Communication to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, 2018), p. 1. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52018JC0036>

DIGITALE GELETERDHEID

Omdat digitale technologieën blijven groeien en snel evolueren, wordt het steeds belangrijker dat mensen de nodige vaardigheden en competenties ontwikkelen om taken uit te voeren en problemen op te lossen in digitale omgevingen. Naar deze vaardigheden wordt collectief verwezen als digitale geletterdheid, zoals wordt benadrukt in verschillende studies [3].

Het concept van digitale geletterdheid werd voor het eerst geïntroduceerd in 1997 en werd gedefinieerd als het vermogen om informatie op verschillende digitale platforms te begrijpen en te gebruiken, wat verder gaat dan elementaire computervaardigheden. Digitale geletterdheid omvat kritisch denken en effectieve communicatie met behulp van digitale technologieën. De vooruitgang van digitale technologie heeft onze dagelijkse routines en de manier waarop we met onze omgeving omgaan veranderd.

Digitale geletterdheid kan helpen om mensen bewust te maken van de digitale wereld door hen te leren hoe ze technologie en digitale hulpmiddelen kunnen gebruiken om in hun basisbehoeften te voorzien. Een sterke digitale geletterdheid maakt het gemakkelijker voor mensen om aan hun behoeften te voldoen en zich aan te passen aan de voortdurend veranderende eisen van de digitale wereld [4].

Het vermogen om digitale technologieën effectief en verantwoord te gebruiken, houdt in dat je weet hoe je digitale hulpmiddelen zoals computers, smartphones en het internet moet gebruiken en dat je informatie van online bronnen kunt vinden, evalueren en gebruiken. Digitale geletterdheid is essentieel om te kunnen navigeren in onze steeds digitaalere wereld en om de verspreiding van desinformatie tegen te gaan. Het is belangrijk om te vermelden dat digitale geletterdheid verder gaat dan technische vaardigheden en ook ethische overwegingen omvat, zoals het verantwoord gebruik van online platforms en het vermijden van de verspreiding van misleidende inhoud.

KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE (AI)

AI is een term die de laatste jaren bij het grote publiek erg bekend is geworden. Het verwijst naar een tak van de computerwetenschap die zich bezighoudt met het creëren van intelligente agenten die "menselijk leren, begrip, probleemoplossing, besluitvorming, creativiteit en autonomie simuleren" [5]. Tools die gebruik maken van AI-technologie, zoals ChatGPT, kunnen taken uitvoeren zoals het schrijven van tekst, het vertalen van talen en het herkennen van afbeeldingen.

[3] Reddy, P., Sharma, B., & Chaudhary, K. (2020). *Digital Literacy: A Review of Literature*. International Journal of Technoethics (IJT), 11(2), 65-94. <https://doi.org/10.4018/IJT.20200701.oa1>

[4] Bashar, Ummul & Naaz, Ishrat. (2024). *Digital Literacy: The Importance, Initiatives and Challenges*. 10.56726/IRJMETS56658.

[5] IBM, *What is AI?* (Updated 16 August 2024, Contributors: Cole Stryker, Eda Kavlakoglu). Available at: <https://www.ibm.com/topics/artificial-intelligence>

AI ontwikkelt zich snel en de mogelijkheden ervan nemen in een ongekend tempo toe. AI heeft ongetwijfeld het potentieel om veel sectoren ingrijpend te veranderen, met name de gezondheidszorg, het onderwijs en de software-engineering. AI-tools in de gezondheidszorg maken bijvoorbeeld snellere diagnoses en gepersonaliseerde behandelplannen mogelijk. In het onderwijs ondersteunt AI adaptieve leerplatforms die inspelen op individuele behoeften van studenten, waardoor het onderwijs toegankelijker en boeiender wordt. In de software-engineering verhogen generatieve AI-tools de productiviteit aanzienlijk door routinematige codeertaken te automatiseren en te helpen bij het debuggen. Voor sommige sectoren (zoals de gezondheidszorg en het onderwijs) liggen er grote kansen in het verschiet, maar andere sectoren, zoals de software-engineering en de klantenservice, ondervinden nu al een ontwrichting. In die zin dat AI-tools, zoals die worden gebruikt door grote techbedrijven, steeds meer worden geïntegreerd in workflows, waardoor de productiviteit toeneemt, maar ook ethische en personeelsgerelateerde zorgen rijzen.

Hoewel deze ontwikkelingen de transformerende kracht van AI benadrukken, onthullen ze ook de tweeledige aard ervan. AI-instrumenten die innovatie en efficiëntie stimuleren, kunnen ook worden ingezet voor schadelijke en onethische doeleinden, zoals het creëren en verspreiden van desinformatie. Zo worden generatieve AI-modellen die realistische tekst of afbeeldingen kunnen produceren steeds vaker gebruikt om deepfakes of misleidende inhoud te creëren, die valse verhalen kunnen versterken en het vertrouwen van het publiek kunnen aantasten. Dit dubbele vermogen benadrukt de dringende noodzaak om ethische en regelgevende uitdagingen aan te pakken naarmate AI ons digitale landschap verder vorm blijft geven.

DESINFORMATIE: EEN HEDENDAAGSE BEDREIGING

Digitale geletterdheid is cruciaal in het huidige digitale tijdperk, omdat het mensen in staat stelt veilig en verantwoord door de online wereld te navigeren. Op dit moment wordt de dreiging van desinformatie in toenemende mate gevoed door de geavanceerdheid van AI-technologieën. Een prominent voorbeeld, zoals geïntroduceerd in het vorige hoofdstuk, is de creatie van deepfakes, die gebruikmaken van AI om realistische maar gefabriceerde inhoud te produceren, wat aanzienlijke risico's met zich meebrengt voor het vertrouwen en de authenticiteit in digitale media. Deze tools kunnen worden gebruikt voor amusement of educatieve doeleinden, maar worden steeds vaker door kwaadwillende actoren gebruikt voor schadelijke activiteiten, zoals het verspreiden van desinformatie.

Desinformatiecampagnes worden vaak georkestreerd door extremistische groeperingen, die digitale platforms gebruiken om propaganda te verspreiden en aan te zetten tot geweld. Deze campagnes richten zich vaak op kwetsbare gemeenschappen en manipuleren hun angsten en vooroordelen om politieke of ideologische doelen te bereiken. Een voorbeeld dat tijdens het webinar werd genoemd, waarbij werd verwezen naar de Roemeense verkiezingen die werden beïnvloed door een gerichte TikTok-campagne en de opkomst van extreemrechts extremisme, onderstreept de tastbare impact van desinformatie op democratische processen en maatschappelijke stabiliteit.

Door het cultiveren van kritisch denkvermogen kunnen mensen geïnformeerde en verantwoordelijke digitale burgers worden, die in staat zijn feiten van fictie te onderscheiden en bij te dragen aan een betrouwbare digitale omgeving.

DEEL 1: HET BELANG VAN DIGITALE GELETTERDHEID BEGRIJPEN

Digitale geletterdheid wordt omschreven als een reeks vaardigheden en kennis die nodig zijn om effectief, verantwoordelijk en kritisch door de digitale wereld te navigeren. Het omvat de toegang tot en de beheersing van technologische basistools, die weliswaar van fundamenteel belang zijn, maar niet overal ter wereld gegarandeerd zijn, maar het omvat meer dan dat. Het gaat niet alleen om weten hoe je technologie moet gebruiken, maar ook om begrijpen hoe technologie werkt, hoe het ons leven beïnvloedt en hoe het veilig en ethisch te gebruiken.

In de wereld van vandaag is digitale geletterdheid essentieel in een groot aantal situaties. Niet alleen vereisen veel alledaagse processen in het bankwezen, de gezondheidszorg of de overheidsbureaucratie digitale vaardigheden, maar er is ook een groeiende behoefte aan weloverwogen beslissingen met betrekking tot privacybescherming. Bovendien vereisen verreweg de meeste bezigheden, van onderwijs tot werk, op zijn minst enige mate van digitale geletterdheid.

In het huidige digitale landschap is het essentieel om de bredere implicaties van technologie te begrijpen, kritisch na te denken over de informatie die je online tegenkomt en je verantwoordelijk te gedragen in de digitale ruimte. Het belangrijkste element van digitale geletterdheid lijkt echter het ethische en verantwoorde gebruik van digitale hulpmiddelen te zijn, dit houdt in dat je de mogelijkheid van misbruik begrijpt, zoals het verspreiden van verkeerde informatie, opzettelijk of onopzettelijk. Digitale geletterdheid is een gebied dat voortdurend in ontwikkeling is, en naarmate de technologie verandert, is bijscholing noodzakelijk.

HET GEBRUIK VAN DIGITALE BASISTOOLS

Zoals eerder vermeld is digitale geletterdheid in de eerste plaats verbonden met het vaardig gebruik van algemene digitale hulpmiddelen. Deze vaardigheid is essentieel in de huidige gedigitaliseerde omgeving omdat het mensen in staat stelt effectief toegang te krijgen tot informatie, contact te leggen met anderen en deel te nemen aan verschillende aspecten van de samenleving. We moeten benadrukken dat een hoog niveau van digitale geletterdheid niet synoniem hoeft te zijn met programmeervaardigheden. Enkele indicatieve voorbeelden van het gebruik van digitale hulpmiddelen zijn de volgende:

Gebruiken voor communicatie en samenwerking: Dit kan zijn het gebruik van e-mails of online samenwerkingstools (zoals Google Docs of Microsoft Teams) en het kunnen begrijpen van de nuances van online communicatie.

Het vermogen om informatie te vinden en te evalueren: Effectief gebruik kunnen maken van zoekmachines, de geloofwaardigheid van websites en online bronnen kunnen beoordelen en onderscheid kunnen maken tussen feiten, meningen en verkeerde informatie. Het is bijvoorbeeld van cruciaal belang dat je weet hoe je tekenen van een nepnieuwswebsite herkent (zoals een slecht ontwerp, grammaticale fouten en sensationele koppen) of dat je informatie kunt verifiëren door deze te vergelijken met gerenommeerde bronnen.

ETHISCH EN VERANTWOORD GEBRUIK

Naast het verwerven van voldoende kennis over de technologische hulpmiddelen komt het ethisch en verantwoordelijk gebruik ervan. Dit houdt in dat je zorgvuldig moet nadenken over de mogelijke impact van online acties en dat je je moet inzetten om een positieve en respectvolle online omgeving te creëren. Om de verspreiding van verkeerde informatie te voorkomen, is het verifiëren van informatie voordat deze gedeeld wordt cruciaal, evenals het kritisch en voorzichtig omgaan met betrouwbare bronnen. In het algemeen betekent ethisch digitaal burgerschap dat men erkent dat online acties mogelijke gevolgen hebben voor de echte wereld en dat men verantwoordelijk is voor de gecreëerde en gedeelde inhoud. Meer specifiek kunnen voorbeelden van ethisch en verantwoord gebruik zijn:

- **Content maken en delen:** Ethische content creëren omvat niet alleen het gebruik van gepast taalgebruik en gepaste afbeeldingen, maar ook aandacht voor privacykwesties, het begrijpen en naleven van auteursrechtwetten en het controleren van feiten voordat informatie wordt gedeeld.
- **Privacy en beveiliging van gegevens:** De bescherming van persoonlijke informatie is een belangrijk onderdeel van verantwoord gebruik. Bij het gebruik van digitale en online tools moeten mensen begrijpen hoe hun gegevens worden verzameld en gebruikt, sterke wachtwoorden aanmaken, hun gegevens beveiligen en zich bewust zijn van veelvoorkomende online zwendel en phishingpogingen.

DEEL 2: KRITISCH DENKEN ONTWIKKELEN

KRITISCH DENKEN: EEN KRACHTIG HULPMIDDEL

Een ander belangrijk aspect van digitale geletterdheid in de huidige gedigitaliseerde omgeving is het cultiveren van kritisch denkvermogen. Kritisch denken stelt mensen in staat om online gevonden informatie goed te evalueren, onderscheid te maken tussen fictie en feiten en zo te voorkomen dat ze gemakkelijk gemanipuleerd worden. Een ander cruciaal aspect van digitale geletterdheid in een wereld met een overvloed aan informatie is het vermogen om informatie samen te vatten en te synthetiseren, wat betekent dat mensen waardevolle inzichten uit een bron kunnen halen en deze duidelijk en begrijpelijk kunnen presenteren.

Aangezien kritisch denken een aangeleerde vaardigheid is, kunnen onvoldoende mogelijkheden of inspanningen om het te cultiveren leiden tot een waargenomen gebrek aan kritisch denken. Steeds meer mensen, vooral de nieuwe generaties, vertrouwen zwaar op AI-tools zoals ChatGPT voor schrijftaken, waardoor de ontwikkeling van hun kritische denkvaardigheden in gevaar komt. Aangezien schrijven een proces is dat diepgaande betrokkenheid bevordert en inductief en pedagogisch redeneren vereist, is het nauw verbonden met kritisch denken.

PRAKTISCHE STAPPEN OM KRITISCH DENKEN TE VERBETEREN

Het verbeteren van kritisch denken is een continu proces en er zijn verschillende manieren om dit te bereiken. De eerste stap is actief oefenen, door te proberen de informatie die je online tegenkomt in twijfel te trekken, de bron te evalueren, mogelijke vooroordelen te identificeren en nog belangrijker, de intentie achter de gedeelde boodschap. Individuen kunnen proberen het concept van "langzaam denken" in hun praktijk op te nemen, wat betekent dat ze moeten pauzeren en nadenken over de informatie voordat ze deze delen of erop reageren.

Mogelijke vragen die je jezelf kunt stellen zijn onder andere:

- Wat is de bron van deze informatie en is deze geloofwaardig?
- Kan deze informatie bevooroordeeld of opzettelijk misleidend zijn?
- Hoe kan het delen van deze informatie anderen beïnvloeden?

Een andere stap is om voortdurend te leren door middel van online bronnen en trainingsprogramma's om AI, digitale hulpmiddelen en desinformatie tactieken beter te begrijpen. Bovendien kunnen individuen hun vaardigheden om informatie te evalueren verbeteren, omdat misleidende inhoud meestal een aantal kenmerken heeft die door oefening kunnen worden herkend. Enkele indicatieve voorbeelden zijn onder andere een gebrek aan geloofwaardige bronnen, inconsistenties in de gepresenteerde informatie, grammaticale fouten, provocerende koppen en emotionele oproepen.

Verder moet men zich bewust zijn van zijn online gedrag om niet onbedoeld desinformatie te verspreiden, door informatie te verifiëren voordat men deze deelt. Tot slot kan het bijhouden van een dagboek een goede gewoonte zijn om na te denken over de ontvangen informatie, om gedachten te filteren en om kritischer met informatie om te gaan.

KAN AI EEN KRACHT VOOR HET GOEDE ZIJN? FERMI'S PLATFORM

Hoewel AI uitdagingen met zich meebrengt en de verspreiding van desinformatie vergemakkelijkt, biedt het ook hulpmiddelen om deze te bestrijden. Een robuust voorbeeld hiervan wordt geleverd door het platform dat in het kader van dit project wordt gecreëerd. Het FERMI-project heeft als doel een platform te creëren dat desinformatiecampagnes analyseert, rekening houdend met sociaaleconomische factoren die bijdragen aan de verspreiding ervan. Het FERMI-platform bestaat uit verschillende AI-gestuurde modules die anticiperen op criminele activiteiten die worden geïnitieerd door de verspreiding van valse informatie en deze analyseren en beperken.

Deze modules omvatten:

- **Disinformation Analyser**, die desinformatiecampagnes op sociale mediaplatforms zoals X en Mastodon identificeert en analyseert.
- **Crimes Impact Predictor**, die potentiële stijgingen of dalingen in misdaadcijfers voorspelt die verband houden met de invloed van desinformatie.
- **Behaviour Profiler and Socioeconomic Analyser**, die financiële gegevens van specifieke regio's samenvoegt met de misdaadvoorspellingen gegenereerd door de Crimes Impact Predictor module om de geschatte impact van desinformatie binnen deze bepaalde regio te berekenen.
- **Community Resilience Modeler**, dat de waarschijnlijkheid van politiek gemotiveerde misdaad beoordeelt en tegenmaatregelen voor wetshandhavingsinstanties voorstelt.
- **Sentiment Analysis Module**, die de emotionele polariteit van berichten in sociale media over desinformatie onderzoekt.
- **Swarm Learning Module**, een module die gebruik maakt van gefedereerd leren, waardoor AI-modellen kunnen worden getraind op gegevens van meerdere wetshandhavingsinstanties met behoud van de vertrouwelijkheid van de gegevens.

Ter afsluiting van dit hoofdstuk moet worden benadrukt dat zelfs met zulke geavanceerde tools als het FERMI-platform, dat AI gebruikt om de impact van desinformatie te analyseren en te voorspellen, menselijk kritisch denken nog steeds essentieel is. Hoewel AI kan helpen bij het identificeren en beperken van de verspreiding van desinformatie, worden AI-systemen uiteindelijk door mensen gemaakt en getraind op gegevens die inherente vooroordelen kunnen bevatten. Om deze vooroordelen aan te pakken is voortdurend onderzoek nodig, evenals transparantie in de manier waarop AI-modellen worden ontwikkeld en getraind. Gebruikers moeten waakzaam blijven en AI-gegenereerde inhoud kritisch beoordelen om ervoor te zorgen dat vooroordelen worden herkend en effectief worden aangepakt. Daarom moeten mensen hun kritisch denkvermogen ontwikkelen om informatie zorgvuldig te evalueren, na te denken over de beweegredenen achter online inhoud en verantwoordelijk online gedrag te vertonen.

TEGENGAAN VAN DESINFORMATIE: EEN GEZAMENLIJKE AANPAK

Samenwerking is essentieel om het potentieel van AI te benutten en tegelijkertijd de risico's te beperken. Zoals besproken tijdens het webinar, is het voor het tegengaan van desinformatie en het opbouwen van digitaal vertrouwen essentieel dat individuen, technologiebedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties samenwerken.

De waarde van digitale geletterdheid en kritisch denken onder burgers kan niet worden onderschat, maar het is niet de enige factor die nodig is om desinformatie aan te pakken. De cruciale rol van overheden moet worden benadrukt, bij het bevorderen van initiatieven voor digitale geletterdheid, het reguleren van het gebruik van AI en het stimuleren van een veerkrachtig digitaal ecosysteem.

Bovendien spelen maatschappelijke organisaties een belangrijke rol bij het vergroten van het bewustzijn over desinformatie, door het ontwikkelen van educatieve campagnes en relevante middelen, het bevorderen en ondersteunen van mediageletterdheid, evenals het monitoren en rapporteren van desinformatie en het ter verantwoording roepen van belanghebbenden.

Daarnaast mag de verantwoordelijkheid van technologiebedrijven niet over het hoofd worden gezien bij het stellen van prioriteiten op het gebied van AI-veiligheid en afstemming; er is behoefte aan de toewijzing van meer middelen om waarborgen te ontwikkelen tegen het misbruik van AI-technologieën. Door deze samenwerking tussen individuen, technologiebedrijven, overheden en het maatschappelijk middenveld kan technologie worden benut terwijl tegelijkertijd de risico's ervan worden beperkt voor het opbouwen van een betrouwbaardere digitale omgeving.

DEEL 3: NUTTIGE BRONNEN

TRAIN JEZELF: ONLINE CURSUSSEN

Om relevant te blijven in een snel evoluerend digitaal landschap, kunnen mensen proactief hun kennis van AI en de implicaties ervan vergroten. Het volgen van relevante cursussen kan een waardevol startpunt zijn. Hieronder volgen twee indicatieve suggesties, maar er is een grote verscheidenheid online, afhankelijk van iemands behoeften [6].

De eerste aanbeveling is een cursus genaamd **Google AI Essentials**, die online beschikbaar is via Coursera: <https://tinyurl.com/ye266e3n>

De modules behandelen de volgende thema's:

- AI-tools gebruiken om inhoud te maken
- Training in duidelijke en specifieke aanwijzingen
- Verantwoord gebruik van AI
- Strategieën om bij te blijven in het opkomende landschap van AI

Er is een gratis optie als de deelnemer geen certificaat nodig heeft, en er wordt een kleine vergoeding gevraagd voor het verkrijgen van een certificaat.

[6] De volgende cursussen en online tests (volgende sectie) werden aanbevolen tijdens het webinar door David Timis, AI & Future of Work Expert.

De tweede aanbeveling is **Google Prompting Essentials**, ook beschikbaar op Coursera: <https://tinyurl.com/58z2szjx>

Deze cursus behandelt de volgende thema's:

- 5-stappensysteem om effectieve prompts te schrijven
- Prompting-technieken voor alledaagse werktaken
- Prompting-technieken voor snellere gegevensanalyse en het maken van presentaties
- Prompting-technieken voor het maken van AI-agenten voor rollenspelgesprekken

OEFENEN MET HET OPSPOREN VAN DESINFORMATIE: INTERACTIEVE TOETSEN

Zoals hierin wordt geanalyseerd, komen gebruikers vaak online inhoud tegen waarvan ze de juistheid en geldigheid moeten beoordelen. Het kan dus heel effectief zijn om zichzelf te "trainen" in het herkennen wat desinformatie en desinformatie is en hoe deze te detecteren. Daarom volgen hier twee online tests die een leuke manier kunnen zijn om jezelf te trainen:

1. De eerste heet **Find the FAKE** en is bedoeld voor het hele gezin. Aan de hand van eenvoudige vragen en afbeeldingen moeten de spelers raden of een stukje informatie "feit of nep" is en worden ze getraind in het doen van fact-checking:
<https://tinyurl.com/54kp2n27>
2. 2. De tweede heet **Real or Not** en vraagt de speler om te herkennen of een afbeelding door AI is gemaakt of niet en geeft aan het eind een score:
<https://tinyurl.com/53fwpwjk>

FEITEN CONTROLEREN: HULPMIDDELEN VOOR VERIFICATIE

Een andere nuttige hulpbron in de strijd tegen desinformatie zouden fact-checking tools kunnen zijn. Fact-checking tools zijn digitale hulpmiddelen die zijn ontworpen om de nauwkeurigheid en geloofwaardigheid van online gevonden informatie te verifiëren om gebruikers te helpen valse of misleidende inhoud te identificeren door beweringen te vergelijken met betrouwbare bronnen of databases. Twee aanbevelingen zijn de volgende [7]:

1. **Google Fact Check Verkenner:** Een eenvoudig maar effectief hulpmiddel waarbij gebruikers zoeken met trefwoorden over de geldigheid van nieuws of informatie. Ze krijgen resultaten gebaseerd op artikelen van fact-checking organisaties met ratings over het waarheidsgehalte van de informatie.
<https://tinyurl.com/3v9hebhy>
2. **AFP Fact Check:** AFP Fact Check is een afdeling binnen Agence France-Presse (AFP) en biedt artikelen van verschillende websites die op feiten zijn gecontroleerd.
<https://tinyurl.com/36we6hnh>

[7] De volgende tools voor factchecking en AI-detectie zijn afkomstig uit "A Toolkit for Identifying Disinformation and Strengthening Media Literacy", een bron die is gecreëerd binnen het Erasmus+ project Anti-Rumour. Beschikbaar op <https://anti-rumour.eu>

AI-DETECTIETOOLS

Aangezien we al hebben gewezen op het wijdverbreide gebruik van AI bij het maken van inhoud, worden in dit gedeelte enkele nuttige hulpmiddelen voor het detecteren van AI-inhoud voorgesteld. Deze hulpmiddelen kunnen een belangrijke rol spelen bij het identificeren van inhoud die is gegenereerd of verfijnd door AI, of het nu gaat om geschreven tekst of afbeeldingen. Deze tools helpen gebruikers authentiek materiaal te onderscheiden van door AI gecreëerde verzinsels en beschermen individuen en organisaties tegen misleiding. Er worden drie tools geïntroduceerd:

1. **GPTZero:** Dit is een handig hulpmiddel om AI-gegenereerde tekst te detecteren. Het is eenvoudig online te gebruiken en het toont de waarschijnlijkheid dat een bepaalde tekst door AI is gemaakt, vooral in het Engels is de nauwkeurigheid hoog, maar de beoordeling moet voorzichtig worden behandeld.

<https://tinyurl.com/5n7canch>

2. **DEEPPFAKE-O-METER:** Dit is een open platform dat detecteert of een afbeelding, video of audiobestand met AI is gemaakt. Hoewel het gratis te gebruiken is, moet er wel een account worden aangemaakt.

<https://tinyurl.com/46r4ee76>

3. **Content at Scale AI-beelddetector:** Een eenvoudig hulpmiddel dat voorspelt of een afbeelding is ontworpen of gefotografeerd door een mens of door AI is gegenereerd. Het gebruik is gratis en het is behoorlijk betrouwbaar, vooral voor afbeeldingen met een hoge resolutie. Naast het direct uploaden van afbeeldingen ondersteunt het ook het opgeven van URL's.

<https://tinyurl.com/4pzvnm4>

BELANGRIJKSTE OPMERKINGEN

Het technologische landschap zal zich in hoog tempo blijven ontwikkelen, wat nieuwe uitdagingen met zich meebrengt bij het opbouwen van digitaal vertrouwen. Het is noodzakelijk dat burgers in staat worden gesteld om een meer betrouwbare digitale omgeving te creëren. We moeten dus verder gaan dan alleen maar leren over digitale geletterdheid en verantwoordelijk technologiegebruik en deze concepten en vaardigheden actief gaan toepassen in ons dagelijks leven. Naast het gebruik van beschikbare trainingsmiddelen zou deze procedure kunnen inhouden dat we discussies aangaan over deze belangrijke kwesties met collega's en beleidsmakers om niet alleen te begrijpen hoe we digitale hulpmiddelen effectief kunnen gebruiken, maar ook om ons bewust te zijn van de ethische implicaties van onze digitale handelingen. Dit is vooral belangrijk gezien de toenemende toegankelijkheid en kracht van AI-tools, die zowel voor positieve als negatieve doeleinden kunnen worden gebruikt. Een ander cruciaal aspect van individuele empowerment is het nemen van een actieve rol in het bestrijden van desinformatie; dit kan inhouden het signaleren van ongepaste inhoud op sociale mediaplatforms en het meedoen aan fact-checking om informatie te verifiëren voordat deze wordt gedeeld. Natuurlijk zal de voortdurende inspanning om onze kritische denkvaardigheden te verbeteren ook een waardevolle rol spelen bij het identificeren van onjuiste informatie en het opbouwen van een veerkrachtige digitale omgeving.